

Editörden

Değerli *idrak* okurları, yeniden merhaba!

Akademik dergicilik pek çok açıdan son derece önemli roller üstleniyor olsa da kimi zaman sadece teorik tartışmaların yer aldığı ve oldukça sınırlı sayıda insanın ilgi gösterdiği mecralar olabiliyor. Her ne kadar birilerinin bu tartışmaları yapmak zorunda olduğuna yürekten inanıyor olsam da bazen içinde yaşadığımız dünyanın gerçekliğinden nispeten kopuk bir iş yapıyor hissine kapılmıyor değilim. Bu nedenle Filistin’de bugünlerde yaşanmakta olan acılara kayıtsız kalarak doğrudan *idrak*’in bu sayısının içeriğinden bahsedemezdim. Gazze’de ne yazık ki yaklaşık iki aydır bir halkın tüm dünyanın gözü önünde bir katliama ve hatta bir soykırıma maruz kaldığına şahit oluyoruz. Koca bir dünya böylesi bir gaddarlığın durması için herhangi bir şey yap(a)mıyor! Bazen bölgeye dair anlatıların komplo teorilerini çağrıştırdığını düşünürdüm, ancak son iki ay içinde yaşananlar bu teorilerin haklılığı konusunda zihnimde ciddi şüpheler uyandırmıyor değil. Şurası açık ki “insan değeri” denilen kavramın “bazı (seçilmiş!) insanların değeri” anlamına geldiğinin çok soğuk bir gerçeklik olarak bir kez daha yüzümüze vurulduğu günleri yaşıyoruz. Umarım en yakın zamanda bu kara günler sona erer, zira insanlık tarihi hiçbir zalimin zulmünün ilelebet sürmeyeceğini gösteren sanırım yeterince ibretlik öykülerle doludur. Çok kere tecrübe edilmiş bu gerçeği en iyi bilmesi gerekenlerin bunun farkında olmayışı da oldukça ilginç bir anlayışın ipuçlarını veriyor. Dileğim o ki zulüm “ara verdiğinde” tüm insanlık bu utancıyla baş başa kalır ve bu vahşetten kendince dersler çıkarmayı başarır. Bu bir güçlü beklenti değil elbette, ama en azından kendini gerçek bir insan olarak tanımlayanların böylesi bir ahlaki sorumluluktan kaçamayacağını ifade etmek zorundayız.

Filistin meselesine kimin ne tür katkılar sunması gerektiğine insanlar elbette kendileri karar verecektir. Bu açıdan bakıldığında

akademik dünyanın içinde olan bizlerin meselenin tüm veçheleriyle canlı şekilde tartışılmasını ve bu meseleyi salt duygusal tepkilerin ötesine taşıma gayretlerini önemsemeliyiz. Bu vesile ile bilgisini paylaşmak istediğim bir sempozyum duyurusu olacak. *idrak*'in de bir parçası olduğu Giresun Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, 7-8 Mart 2024 tarihlerinde “**Geçmişten Günümüze Filistin**” başlıklı uluslararası bir sempozyum düzenleme niyetini izhar etmiş durumdadır. Filistin meselesini pek çok açıdan ele alma hedefine sahip bu sempozyumun meselenin daha yalın olarak anlaşılmasına katkı sunmasını temenni ederiz.

Böylesi kasvetli bir girişten sonra, *idrak*'in Aralık 2023 sayısı ile ilgili bazı bilgiler paylaşmak isterim. *idrak* okurlarının karşısında altıncı kez çıkıyor. Bu sayıda da ilgililerinin istifade edeceğini umduğumuz nitelikli çalışmalara yer vermeyi hedefledik. Bunu başarabildiğimizi sanıyorum. Yoğun bir sürecin ardından bu sayıyı da hazır hale getirmenin huzuru içindeyiz. Değerlendirme süreçlerinden geçip kabul edilen makaleler bu sayının takvimine uygun olarak yayın sürecindedir, ancak sistemde var olan bazı makalelerin değerlendirme süreçleri bu sayıya yetişmediği için yayımlanacak makaleler içine dahil edilemediler. Bu sayı dört araştırma makalesi, bir derleme makale ve iki kitap değerlendirmesinden oluşmaktadır. Araştırma makaleleri içinde birinin dili Arapça'dır. Bu sayıdaki tüm çalışmalara dair kısa bilgiler vermek isterim.

Bu sayının ilk makalesi Mustafa Bakırcı'ya ait olup “**Bir Saha Hikâyesi Olarak ‘Amerika’daki Giresun’**” başlığını taşımaktadır. Makale temelde bir saha tecrübesinin paylaşımı olarak nitelendirilebilir. Bu çalışmada yazar, Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) yaşayan Giresunlu göçmenlerin sosyokültürel ve dinî hayatlarını konu edinen, Kasım 2014-Temmuz 2015 tarihleri arasında gerçekleştirdiği yurtdışındaki bir saha çalışması esnasında yaşadığı tecrübeleri paylaşmaktadır. Bu tecrübelerin oldukça ilginç ayrıntılar içerdiği görülmektedir.

Muhammet Nalbat'ın kaleme aldığı bu sayının ikinci makalesi “**Zevkî'nin Gazellerinde Hz. Ali Sevgisi**” başlığını taşımaktadır. Makale, 17. yüzyılda yaşadığı tahmin edilen Azerbaycan coğraf-

yası şairlerinden Zevkî'nin şiirlerinde yoğun olarak hissedilen Şîî akidelerine odaklanmaktadır. Yazar çalışmasının amacının, Zevkî Dîvânı'ndaki Hz. Ali konulu Türkçe ve Farsça yazılmış bazı gazellerin Şîîlik bağlamında inceleyerek Zevkî'nin mezhepsel duruşunun gazellerine nasıl yansıdığını ortaya koymak olduğunu söylemektedir.

Mahmut Benras bu sayıya **“Kuzey Afrika Edebiyatında Din ve Edebiyat Diyalektiği”** şeklinde çevrilen Arapça bir makale ile katkı sunmaktadır. Yazar makalede, Kuzey Afrika'da yaşamış İbn Reşîk el-Kayrâvânî, Abdulkerîm en-Nahşalî ve Berriye b. Ebî el-Yusr er-Riyâzî gibi Arap edebiyatçılarının eserlerindeki edebi eleştiri ve din arasındaki ilişkiyi irdelemeye çalışmakta, bunu İslam öncesi ile İslam sonrası Arap şiiri ve edebiyatı arasındaki farkları da içerecek şekilde yapmaktadır.

Ahmet Selim Harputlu'nun yazarı olduğu dördüncü makale **“Mağrib'te Akâid Eş'arlığına Davet: Ebû Alî es-Sekûnî'nin (ö. 717/1317) Lahnü'l-avâm Adlı Eseri”** başlığını taşımaktadır. Bu makalede yazar, modern dönem çalışmalarında ihmal edildiğini düşündüğü Mağrib toplumunun dini perspektifini ve tevhide yaklaşımını, Ebû Alî es-Sekûnî'nin *Lahnü'l-avâm* adlı eserini metin analizine tabi tutarak irdelemekte ve Sekûnî'nin akâid Eş'arlığı'na davetini ele almaktadır. Yazar, ayrıca Sekûnî'nin Mâlikî-Eş'arî kimliği ile görüşleri arasındaki paralelliğe özellikle dikkat çekmektedir.

Bu sayıdaki beşinci makale **“Samsun'un Terme İlçesinde Bulunan Serenderlerin Günümüzdeki Durumları”** başlığını taşımaktadır. Harun Öztürk tarafından kaleme alınan makale, yerel kültürün ilginç unsurlarından olan serenderleri merkezine almaktadır. Ahşap yapıların yerini beton yapılara bıraktığı günümüzde, insanlar bu serenderleri ortadan kaldırmakta veya göç nedeniyle çürümeye terk ederek zamanla unutulup yok olmalarına neden olmaktadır. Makale, yerel kültürün önemli parçalarından olan bu yapıların günümüzde ne durumda olduğunu, işlevine devam edip etmediğini Terme'deki örneklerin görselleri ile birlikte kayıt altına almış görünmektedir.

idrak'in bu sayısı bahsi geçen araştırma makalelerinin yansıra iki kitap değerlendirmesini de içermektedir. İlki, Fatma Betül Alıcılar'ın, Zeynep Özcan'ın, **İnönü Dönemi Dini Hayat (İstanbul: Değerler**

Eđitimi Merkezi Yayınları, 2015) isimli kitabına dair yaptığı değerlendirmedir. İkinçisi ise Şeyma Rümeyya Özkan'ın, Sabah Siddiqui'nin *İslami Psikanaliz ve Psikanalitik İslam: Kültürel ve Klinik Diyaloglar*. ed. Ian Parker. çev. Büşra Gök. (İstanbul: İz Yayıncılık, 2022) isimli kitabına dair yaptığı değerlendirmedir. İki değerlendirmenin de alanlarına katkı sunmalarını temenni ederim.

Son olarak, *idrak*'in altıncı sayısının vücuda gelmesinde emeği geçenlere haklarını vermek isterim. İlk olarak nitelikli çalışmaları ile bu sayıya katkı sunan yazarlarımız ile bu çalışmaların değerlendirilmesine kıymetli zamanlarını ayıran sayı hakemlerimize teşekkür ederim. Elbette yayın kurulundaki hocalarımıza müteşekkirimiz. Son olarak, dergideki süreçleri yürüten tüm ekibe, teknik editörümüze, editör yardımcımıza, alan editörlerimize, yazım editörlerimize, son okuyucularımıza, dil editörlerimize ve özellikle dergiye son şeklini veren mizanpaj editörümüze değerli emekleri için şükranlarımı sunarım.

Derin bir idrakın taliplileri olmak temennisıyla...

15 Aralık 2023

Doç. Dr. Mustafa Çakmak